

Připomeň si, jak moc jsi v Kristu bohatý!

Základ kázání: Lukáš 12:13-21

1. čtení: Ozeáš 11

¹³ Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ ¹⁴ Ježíš mu odpověděl: „Člověče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“ ¹⁵ A řekl jim: „**Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.**“ ¹⁶ Pak jim pověděl toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo. ¹⁷ Uvažoval o tom, a říkal si: 'Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?' ¹⁸ Pak si řekl: 'Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby' ¹⁹ a řekl si: 'Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselé mysli.' ²⁰ Ale Bůh mu řekl: 'Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvoji duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?' ²¹ Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.“

I. NĚKDY VIDÍME A SLYŠÍME JEN TO, CO SE NÁM HODÍ

Milí bratři, milé sestry,

žel se někdy stává, že lidé slyší jen to, co slyšet chtějí. A naopak neslyší to, co slyšet nechtějí. Lidé někdy i vidí to, co vidět chtějí. A nevidí, co vidět nechtějí.

První příklad: Jeden pán si mě kdysi po nedělních bohoslužbách odchytl, aby mi pochválil kázání. Říkal: *Pane faráři, dobře jste to řekl. Já s vámi úplně souhlasím: Těm cigánům by se nemělo nadržovat!* Byl jsem z toho mírně vykolejený. O Romech jsem totiž v kázání vůbec nemluvil. Ani slovem jsem se o nich nezmínil.

Druhý příklad: Nedávno jsem vjížděl do Uherského Brodu. Potřeboval jsem tam narychlo koupit nějaké uzeniny pro svého otce. Najednou jsem projížděl kolem jednoho obchodu, na kterém stál nápis: *Maso a uzeniny*. Tak sláva! Za okamžik jsem však celý nápis přečetl správně... Stálo tam: *Ovoce a zelenina*.

II. DVA CHAMTIVCI

To se tehdy přihodilo i tomu muži, který poslouchal Ježíšovy promluvy. Slyšel úplně něco jiného, než co Pán Ježíš říkal. A v Kristu viděl úplně někoho jiného, než vidět měl. Pán Ježíš své posluchače vedl k tomu, aby se spoléhali na Hospodina. *V Božích očích máte vy lidé větší cenu, než vrabci. Důvěřujte Hospodinu, protože on o vás všechno ví. Má dokonce spočteny všechny vlasy na vaší hlavě. A nebojte se lidí, statečně se ke mně přiznávejte - i tehdy, když vás za vaši víru lidé nebudou mít rádi. A spolehněte se, že Duch svatý povede vaše statečné vyznání, ostatně jako celý váš život.* (L 12:1-12)

Takovými slovy Ježíš povzbuzoval a utěšoval lidi kolem sebe. A do této krásné řeči mu vpadl ten člověk ze zástupu.

- *Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.*

Copak neslyšel, že se má ve svém životě spolehnout na Hospodina? Neslyšel, protože tato slova slyšet nechtěl. Slova pravdy, slova Kristova k němu vůbec nedorazila. Nebo dorazila, ale nezakořenila v něm. To chamtivost mu zacpala uši a zatemnila rozum. To chamtivost z něj teď mluví. Hříšná chamtivost ho přímo ovládá.

Bratři a sestry, co o tom člověku vlastně víme? Z té jedné věty samozřejmě nic moc. Můžeme ale usuzovat, že měl staršího bratra, který – jak tehdy bylo normální – zdědil veškerý majetek po předcích. Starší syn zdědil všechno. Mladší syn nezdědil nic, nebo možná nic moc. Je navíc vysoce pravděpodobné, že ten jeho starší bratr stojí také v zástupu, blízko Ježíše. A že i on poslouchá jeho kázání. Vždyť ten mladší bratr žádá, aby mu Ježíš domluvil. Ti dva už tedy asi byli pohádaní, což se v rodinách kvůli majetku snadno, a tedy i často stává. Zřejmě už se dostali do mrtvého bodu. Asi už spolu ani nemluví. Vykopali mezi sebou příkop. Nemohou najít společnou řeč.

Ani jeden z nich nemíní ustoupit. Starší bratr si chce ponechat všechno dědictví pro sebe a pro svou rodinu. A mladší bratr naopak žádá z toho dědictví něco pro sebe a pro svou rodinu. V ideálním případě polovinu. Oba jsou chamtiví. Oba dva postihla chamtivost. Mohou stokrát tvrdit, že mají na dědictví nárok. Že se snaží jednat podle práva. Že jim nezáleží na majetku, ale na spravedlnosti. Že jim jde o princip, ne o peníze. Že v tomto sporu nemyslí na sebe, ale na své rodiny, na blaho svých dětí. Ano, to jsou způsoby, kterými běžně přikrýváme a omlouváme svou vlastní chamtivost.

A tak se ten mladší bratr dožaduje vnější pomoci. Chce využít autoritu Pána Ježíše. Všimněte si: On o pomoc neprosí. On o ni žádá. Domnívá se, že na ni má prostě nárok. Když on nedokáže přesvědčit svého staršího bratra, aby se zachoval správně, určitě to dokáže Ježíš. Kristus přece přišel proto, aby napravoval lidi, aby narovnával jejich pokřivené charaktery, aby měnil jejich hříšné způsoby života, ne? Ježíš přece přišel proto, aby se zastával všelijakých chudáků a slabých lidí. *Tak se v té naší při zastaň mě, Ježíši. Já jsem ten hodný. Můj bratr je ten zlý. Stoupi si na mou stranu. Zakroč proti mému bratru. Jemu vynadej. Jeho usvědč ze sobectví a hamižnosti.*

To také velmi dobře známe, bratři a sestry. Nespočítali bychom, kolikrát nám třeba při kázání evangelia naskočila ta myšlenka: *Farář celou dobu mluví o mém sousedovi. Ten se teď určitě stydí až na půdu! To by měla slyšet moje švagrová. Z toho by se měl poučit můj bratr, má sestra. To kázání je přesně pro ně.*

Ten mladší bratr vidí v Ježíši úplně někoho jiného. Vidí v něm toho, který se ho vždycky bude zastávat. Vidí v něm toho, kdo mu dopomůže naplnit všechny jeho nízké potřeby. Tento člověk vůbec nepochopil, proč Ježíš přišel do našeho světa. A právě to mu Ježíš musí důrazně připomenout:

- *Človče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?*

Človče... Ježíš toho muže neoslovuje zrovna vřele a přátelsky. V tom oslovení je cítit odtažitost, zklamání a nevrlost. Pána Ježíše mrzí, že ten člověk do této chvíle nepochopil Ježíšovu úlohu, Ježíšův úkol, Ježíšovu misi. Ano, Kristus je soudce všeho světa. Jednou bude soudit celý svět. Jednou bude soudit živé i mrtvé, jak říká Písmo. (2Tm 4:1) Dokonce Kristus sám o sobě mluví jako o posledním Soudci. (Mt 25:31-46)

Ale každopádně: Pán Ježíš nepřišel do našeho světa proto, aby rozsuzoval hříšné a malicherné šarvátky mezi lidmi. Nepřišel proto, aby lidi utvrzoval v hněvu a v závisti, aby živil jejich lásku k majetku a ke společenskému postavení. Ježíš přišel, aby hříšné lidi přivedl k Bohu, k tomu zdroji pravého života. Ježíš přišel v posledku proto, aby nás osvobodil od veškeré hříšné chamtivosti, od veškerého hříchu, který ničí vztahy mezi lidmi navzájem i mezi člověkem a Bohem.

Ten mladší bratr už byl ve své chamtivosti namočený až po uši. Už mu natolik kolovala v krvi, že si ji ani neuvědomoval. Pokud někde viděl chamtivost, pak u svého staršího bratra. U sebe však ne.

III. CHAMTIVOST JE ZÁKEŘNÁ DUCHOVNÍ NEMOC

Bratři a sestry, chamtivost je velmi zálučná duchovní nemoc. My ji dobře vidíme na druhých lidech, ale sami si ji vůbec nechceme připustit. Proto Pán Ježíš říká nám všem:

- *Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.*

V překladu Bible kralické:

- *Viztež a vystříhejte se od lakomství; neboť ne v rozhojnění statku něčího život jeho záleží.*

Tato varovná slova nemají slyšet jen někteří lidé. To musíme slyšet my všichni. Jeden vedle druhého. Protože my všichni máme s chamtivostí (s lakomstvím) problém. Jen se mezi sebou lišíme na ty, kteří to umí dobře skrývat před druhými lidmi. A na ty, kteří to skrývat neumí. Na některých je chamtivost vidět skoro na první pohled. Jiní dokážou své lakomství dlouho a celkem úspěšně maskovat. Dále: Někteří jsou velicí chamtivci a jiní jsou jen drobní chamtivečci. Ale každý z nás s tím má někdy v životě problém. Navíc se většinou člověk mění, že ano?! Když jsme mladí, máme větší problémy zvládnout třeba naše sexuální touhy, náš chtíč.

Ale s přibývajícím věkem právě chamtivost, touha po majetku a po společenském uznání může vyplavat na povrch a dostat se do popředí.

A teď zpozorněme: My lidé máme občas sklony právě chamtivost bagatelizovat. Dělat z ní malinkatý problém, malinkatý hřích. Ale křesťan nesmí v těchto duchovních věcech dát na sebe a na svůj vlastní úsudek. Křesťan musí slyšet, co si o chamtivosti myslí Bůh sám. A jak je z Písma zřejmé: Hospodin v žádném případě nebere lidskou chamtivost na lehkou váhu. Proto musíme i my vidět chamtivost v pravém světle, abychom se jí zhrozili, abychom toužili po odstranění jakéhokoli náznaku chamtivosti z našeho života.

Co tedy říká Písmo o chamtivosti? Začněme u apoštola Pavla. Ten říká Timoteovi:

- ⁶ Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. ⁷ Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. ⁸ Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. ⁹ Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby, ¹⁰ **Kořenem všeho toho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trápení.** ¹¹ **Ty však se tomu jako Boží člověk vyhýbej!** Usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost, mírnost. ¹² Bojuj dobrý boj víry, abys dosáhl věčného života, k němuž jsi byl povolán a k němuž ses přihlásil dobrým vyznáním před mnoha svědky. (1Tm 6:6-12)

Láska k penězům, láska k majetku, touha po stále větším bohatství – to je osvědčená cesta do záhuby. Tato cesta vede k mnoha trápením v tomto světě a v konečném důsledku k odpadnutí od Boha samého. Proto se tomu Boží člověk má vyhýbat. Doslova: Od chamtivosti utíkat. Jakmile na sobě uvidíš touhu po majetku, vezmi nohy na ramena a uteč od ní. Když se od ní totiž necháš chytit, odvede tě od cesty víry. Svede tě z cesty spásy přímo do záhuby.

Jak je to možné? No, chamtivost je touha po vlastním zabezpečení života. Když hromadím majetek, když žiju tím, co mám, když žiju pro to, co vlastním – pak už nepotřebuji Boha. A navíc přestanu hledět na své bližní okolo sebe. Myslím jen na sebe a na svůj majetek jako ten boháč v Ježíšově podobenství. Přestanou mě zajímat konkrétní potřeby a problémy lidí, kteří kolem mě žijí. Zkrátka: Čím víc miluji sebe a svůj majetek, tím méně miluji Hospodina a své bližní. Tak to prostě je.

Proto Ježíš na jiném místě říká:

- *Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. **Nemůžete sloužit Bohu i majetku.*** (Mt 6:24)

A Pavel nás výslovně varuje:

- *Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. ² K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. ³ Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. ⁴ Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě. ⁵ Proto umrtvujte své pozemské sklony: smilstvo, necudnost, vášeň, zlou touhu a **hrabivost, která je modloslužbou.** ⁶ Pro takové věci přichází Boží hněv.* (Ko 3:1-6)

Hrabivost, chamtivost, láska k penězům – to je modloslužba, bratři a sestry. To je porušení prvního přikázání Desatera. To je důvěra v jiného boha než v Hospodina. Není proto divu, že právě chamtivost odvádí od Kristova evangelia. To říká sám Ježíš v podobenství O rozséváči:

- ¹⁸ *U jiných je zaseto do trní: Ti slyší slovo, ¹⁹ ale časné starosti, **vábivost majetku a chtivost ostatních věcí vnikají do nitra a dusí slovo, takže zůstane bez úrody.*** (Mar 4:18-19).

A proto mudrc prosí Hospodina:

- ⁷ *O dvě věci tě prosím; neodpírej mi je, dříve než umřu: ⁸ Vzдал ode mne šálení a lživé slovo, nedávej mi chudobu **ani bohatství!** Opatřuj mě **chlebem podle mé potřeby, ⁹ tak abych přesycen neselhal a neřekl: "Kdo je Hospodin?"** ani abych z chudoby nekradl a nezneuctil jméno svého Boha.* (Př 30:7-9)

A že majetek je nestálé a pomíjivé božstvo – to Písmo potvrzuje na mnoha místech. Třeba z knihy Přísloví slyšíme:

- ⁴ *Neštví se za bohatstvím, z vlastního rozumu toho zanech. ⁵ Jen letmo na ně pohlédneš, už není! Vždycky si opatří křídla, jak orel odlétne k nebi.* (Př 23:4-5)

K tomu přidává ještě moudrý Šalomoun, který měl svého času obrovské bohatství:

- ⁹ *Kdo miluje peníze, peněz se nenasytí, kdo miluje hojnost, nemá nikdy dosti. Také to je pomíjivost.* (Kaz 5:9)

Bratři a sestry, chamtivých lidí je v Písmu dost. A jejich životní osudy pro nás mají být varováním. Akán neposlechl Hospodinův příkaz a nahamonil si majetek z pohanského Jericha. Byl za to se svou rodinou usmrčen. (Joz 7) Delíla pro peníze zradila svého manžela, soudce Samsona. (Sd 16:4-6) Jidáš pro peníze zradil Ježíše. (Mt 26:14-16) Ananiáš a Safira lhali církvi i Bohu. Chtěli si totiž svůj majetek nechat jen a jen pro sebe, za což je stihl přísný Boží trest. (Sk 5)

IV. PŘIZNEJME SI, ŽE I MY S CHAMTIVOSTÍ ZÁPASÍME

Bratři a sestry, každý musí v Boží přítomnosti pohlédnout do svého nitra. Každý z nás se musí podívat, nakolik je chamtivostí a lakomstvím zasažen. A pokud jsme touto duchovní chorobou zasaženi, musíme to pokorně vyznat Bohu. Ale smíme také Hospodina poprosit o podporu, o jeho pomoc: Aby nám dal sílu utíkat před ní. Aby nám dal odvahu vytrhávat chamtivost z našeho srdce jako plevel i s kořínky.

Při tomto duchovním boji nám pomůžou dvě klíčové věci. Za prvé se podívejme, jak žil náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. A za druhé si připomeňme, co všechno jsme už v Kristu Ježíši dostali, čím vším nás obohatil, co všechno nám v hojné míře daroval. Když totiž budeme mít na zřeteli Krista a jeho dary, pak máme velikou šanci s chamtivostí úspěšně zápasit.

V. JEŽÍŠ – NÁŠ VZOR

Jak tedy žil náš Spasitel? Ježíš – náš nejlepší vzor! – vůbec nebyl chamtivý. Jeho život je přímo antireklamou na chamtivost. Když pomáhal lidem, nešlo mu o peníze. Když kázal lidem, když je potěšoval, napomínal a správně směřoval k Bohu, nešlo mu o výdělek ani o hromadění majetku. Kristus toho v životě asi moc nevlastnil, vždyť *Syn člověka neměl ani kam hlavu složit, že?* Naopak: Pán Ježíš pořád dával. Rozdával radost, pokoj, naději, navracel lidem tělesné i duchovní zdraví. Sám se kvůli lidem vysiloval, aby oni byli posílněni a povzbuzeni ve víře. Myslel ale i na jejich pozemské potřeby. Zářným příkladem může být třeba nasycení zástupů. Pánu Ježíši bylo líto, že ti chudáci nemají co jíst. A tak je – s Boží pomocí – všechny nakrmil.

A celý Kristův život, ve kterém se jen rozdával druhým lidem, vyvrcholil na kříži. Tam sebe sama zmařil. Tam trpěl sám. Tam zemřel kvůli tomu, abychom my, hříšníci, směli žít věčně. Bratři a sestry, on musí být naším vzorem, ne zbohatlíci a nenapravitelní chamtivci žijící kolem nás. Ježíš musí být naším vzorem a příkladem v boji proti naší vlastní chamtivosti.

VI. JEŽÍŠ NÁS ZAHRNUJE VŠEMI MOŽNÝMI DARY – V HOJNOSTI

A teď se ještě krátce podívejme na to, co jsme od Boha právě díky Kristu už dostali – a to v hojnosti, v přemíře, v nadbytku. Slovo, které Ježíš dnes použil – *nadbytek* – se totiž vyskytuje v Novém zákoně v souvislosti s duchovními dary, které od Boha dostáváme.

Tak tedy: Bůh v nás rozhojňuje svou milost, abychom my byli hojní v dobrých skutcích. (2K 9:8) V nás se hojně rozmáhá Boží milosrdenství. A díky tomu se rozhojňuje i naše vděčnost Bohu za veškeré jeho dobrodiní. (2K 4:15) Kristus nás zahrnuje svou útechou v hojnosti. (2K 1:5) Smíme také překypovat vírou (viz Ko 2:6-7) a známostí Boha. Náš život díky Kristu smí přetékat láskou a oplývat nadějí. (2K 8:7; Fp 1:9; 1Te 3:12n; Ř 15:13) Díky Bohu umíme s vděčností přijímat také hojnost všech pozemských darů, ale potom i trpělivě snášet jejich nedostatek. (Fp 4:12n)

Bratři a sestry, co víc si vlastně na této zemi můžeme přát? Vždyť my od Boha dostáváme ty nejdůležitější dary! A navíc úplně zdarma!

Neztraťme tedy ze zřetele Pána Ježíše Krista! Mějme stále znovu před očima všechno to bohatství, které jsme v Kristu už dostali a kterým náš život oplývá! Tím se nám jistě s Boží pomocí podaří naši chamtivost vyhladovět. Amen.